Algemene Beschouwingen 2027 – fractie Lijst Fier

Voorzitter,

De wereld om ons heen wordt onzekerder. Geopolitieke spanningen, cyberdreigingen, klimaatverandering en het risico op langdurige stroomuitval vragen om een goede voorbereiding.

Ook op Vlieland moeten we voorbereid zijn op een crisis. Wat gebeurt er als de stroom langere tijd uitvalt of belangrijke voorzieningen niet meer functioneren? Inwoners, ondernemers en instellingen moeten dan op de gemeente kunnen rekenen.

1. Wat heeft het college bij het opstellen van het Integraal Veiligheidsplan Vlieland 2026-2030 gedaan om Vlieland beter voor te bereiden op langdurige verstoringen? Welke maatregelen zijn daarvoor uitgewerkt of worden nog uitgewerkt? En zijn de kosten daarvan opgenomen in deze begroting?

Fietspaden en wegenbeheer

Voorzitter,

Recent heeft de minister van Infrastructuur en Waterstaat bekendgemaakt dat er wordt geschoven met projecten binnen het Mobiliteits- en Deltafonds. Dat laat zien dat er op landelijk niveau mogelijk te weinig geld wordt gereserveerd voor het onderhoud en beheer van de infrastructuur.

Ook op Vlieland moeten we daar goed naar kijken. Een deel van de infrastructuur, waaronder fietspaden die niet onder de verantwoordelijkheid van Staatsbosbeheer vallen, komt voor rekening van de gemeente.

2. Aan welke kwaliteitseisen moeten onze fietspaden volgens het gemeentelijke wegenbeheerplan voldoen? En zijn er in de begroting voldoende meerjarige middelen opgenomen om het onderhoud op peil te houden?

Duurzame mobiliteit

Voorzitter,

Het lijkt erop dat de coalitie verdeeld is, want voorstellen voor een duurzaam mobiliteitsbeleid zijn nog steeds niet openbaar gemaakt.

We lezen dat er op 11 januari een technische bespreking met de gemeenteraad gepland staat, waar vragen over de inhoud kunnen worden gesteld. Maar wat er precies op tafel ligt, blijft vooralsnog onduidelijk.

3. Krijgen inwoners de gelegenheid om hun zienswijze op het voorgestelde beleidsplan te geven, voordat de gemeenteraad hierover een besluit neemt?

Voorzitter, in het meerjarenprogramma duurzame ontwikkeling staat dat we moeten toewerken naar een emissieloos en slimmer mobiliteitssysteem in 2040. Ook het Klimaatakkoord vraagt om die omslag.

Toch weten inwoners en ondernemers nog steeds niet waar ze de komende jaren rekening mee moeten houden.

4. Staat de coalitie nog steeds achter het doel om in 2040 alle mobiliteit op Vlieland klimaatneutraal te hebben? En zo ja, wanneer kan de gemeenteraad voorstellen verwachten waarin staat hoe we dat doel gaan bereiken?

Renovatie sportcomplex Flidunen

Voorzitter,

Het raadsbesluit om de plannen voor de renovatie van sportcomplex Flidunen verder uit te werken, heeft grote financiële gevolgen voor de gemeente. Dat zien we onder meer terug in de stijgende afschrijvings- en rentelasten.

Voor een deel van de dekking wordt voorgesteld € 2 miljoen uit de algemene reserve te halen. Daarnaast zouden de kapitaallasten worden gedekt door onder meer hogere tarieven voor de toeristen- en forensenbelasting en door de inkomsten uit het Gemeentefonds minder voorzichtig te ramen.

5. Kan het college toezeggen dat de kapitaallasten van de investering van € 6,5 miljoen gedurende de komende 25 jaar volledig zijn gedekt in de meerjarenbegroting?

6. Hoe zorgt het college ervoor dat er ook de komende 25 jaar voldoende geld beschikbaar is voor noodzakelijk onderhoud aan het gebouw en voor vervanging van onderdelen, zoals de technische installaties?

Wij vinden dat hierover in deze bestuursperiode besluiten moeten worden genomen. Het is niet verantwoord om deze lasten door te schuiven naar toekomstige generaties.

Dat geldt ook voor het structurele exploitatietekort van Stichting Flidunen. Naar verwachting blijft dat tekort bestaan, ook nadat het gerenoveerde sportcomplex is opgeleverd.

7. Heeft de coalitie afspraken gemaakt over een maximale gemeentelijke bijdrage aan het exploitatietekort van Stichting Flidunen na de oplevering van het gerenoveerde sportcomplex?

Wonen

Voorzitter,

Ook wonen verdient aandacht. Het coalitieakkoord is op dit punt niet helemaal duidelijk. Enerzijds staat erin dat eerder onderzoek geen helder beeld heeft opgeleverd van de woningbehoefte tot 2036 op de Waddeneilanden en op Vlieland in het bijzonder. Anderzijds ziet de coalitie de noodzaak om tot 2036 ongeveer 80 woningen te bouwen.

Daarbij verwijst de coalitie naar het Programma Wonen, dat in de vorige bestuursperiode is vastgesteld, en naar de verwachte demografische ontwikkelingen op het eiland. Ook gaat de coalitie ervan uit dat die 80 woningen binnen de grenzen van het bestaande dorp kunnen worden gerealiseerd. In de begroting is hiervoor geen aanvullend geld opgenomen.

8. Hoe gaat het college het Programma Wonen uitvoeren? Met welke partners wil het college daarbij samenwerken?

Lijst Fier vindt dat er tot 2040 vooral behoefte is aan tijdelijke woningen, flexwoningen en miniwoningen. Daarmee kunnen we de druk op de woningmarkt verlichten en de doorstroming bevorderen. Zo kunnen we een brug slaan naar de periode waarin door natuurlijk verloop bestaande huur- en koopwoningen beschikbaar komen voor inwoners die nu niet passend zijn gehuisvest, onder wie veel jongeren.

Afvalinzameling

Voorzitter,

Het plan om huishoudelijk afval ondergronds in te zamelen bestaat al ruim vijftien jaar. In de loop der jaren zijn ondergrondse containers geplaatst bij het zomerhuizenterrein. Ook is binnen de bebouwde kom een proef gehouden met ondergrondse inzameling in een aantal straten.

In het uitvoeringsprogramma van het college staat echter niets over verdere uitvoering van het eerdere raadsbesluit om huishoudelijk afval in de hele bebouwde kom ondergronds in te zamelen. Het lijkt er dus op dat dit onderwerp voor de coalitie geen prioriteit heeft.

9. Waarom heeft de coalitie ervoor gekozen om in deze bestuursperiode geen uitvoering te geven aan het eerder genomen raadsbesluit over ondergrondse inzameling van huishoudelijk afval in de hele bebouwde kom?

Financiële toekomst van de gemeente

Voorzitter,

Op basis van de begroting lijkt de financiële positie van de gemeente op dit moment niet direct zorgelijk. Tegelijkertijd is er weinig ruimte gereserveerd voor de uitvoering van vastgesteld beleid en voor nieuwe investeringen.

De coalitie ziet wel dat er investeringen nodig zijn, maar lijkt de dekking vooral te zoeken in het aangaan van leningen. Er is minder aandacht voor mogelijke bezuinigingen, hogere eigen inkomsten of een andere verdeling van de beschikbare middelen.

Daardoor bestaat het risico dat moeilijke keuzes, zoals bezuinigingen of belastingverhogingen, worden uitgesteld. Ondertussen kunnen de rentelasten verder oplopen. Ook die kosten moeten uiteindelijk uit de begroting worden betaald. Zo kan een situatie ontstaan waarin steeds meer geld nodig is om de financiering van eerdere keuzes te dragen.

10. Hoe kijken de coalitiepartijen aan tegen deze manier van financieren? Vinden zij deze aanpak duurzaam en toekomstbestendig?

In het coalitieakkoord staat ook dat de algemene reserve meer moet worden ingezet. Wij vragen ons af of de opdracht aan het college niet juist moet zijn om meer structurele ruimte in de begroting te vinden voor toekomstige kapitaallasten.

De algemene reserve is immers ook een buffer voor tegenvallers, bijvoorbeeld als de uitgaven stijgen of de inkomsten lager uitvallen. Die buffer te ver verkleinen zonder aanvullend financieel beleid brengt risico's met zich mee.

Lijst Fier pleit er daarom voor om binnen de algemene reserve een deel vrij besteedbaar te houden. Daarnaast zijn wij voorstander van bestemmingsreserves, omdat de gemeenteraad daarmee gericht kan sturen op de uitvoering van toekomstig beleid. Een vrij besteedbaar deel biedt daarnaast ruimte om in te spelen op situaties waarvoor vooraf geen specifiek doel is vastgelegd.

11. Hoe kijkt het college aan tegen het voorstel om een deel van de algemene reserve als vrij besteedbaar aan te merken?

Afsluiting

Voorzitter, ik kom tot een afronding.

Na de verkiezingen heeft Lijst Fier zich opgesteld als een constructieve oppositiepartij, die bereid is om samen te werken met de coalitie.

We hebben de begroting getoetst aan de beloften die partijen vóór de verkiezingen hebben gedaan. De oproep in het coalitieakkoord, 'Van plannen naar resultaten', herkennen we nog onvoldoende in de begroting 2027. Op veel beleidsterreinen zijn de keuzes die nodig zijn om resultaten te bereiken nog niet gemaakt. Ook is niet steeds duidelijk welke middelen daarvoor beschikbaar worden gesteld.

Daardoor stellen we een meerjarenbegroting vast die weinig zicht biedt op de ontwikkeling van de gemeentelijke financiën op de langere termijn. De begroting geeft vooral de huidige stand van zaken weer. Tegelijkertijd staan op pagina 164 grote toekomstige projecten genoemd die de gemeentelijke financiën de komende jaren sterk kunnen beïnvloeden en dus ook politieke keuzes vragen.

12. Kan het college toezeggen dat er een overzicht komt van de verwachte looptijd, de beoogde financiering en de risico's van deze grote toekomstige projecten?

Tenslotte

Voorzitter, wij blijven ons inzetten voor een leefbaar, duurzaam en financieel gezond Vlieland. Dat vraagt om duidelijke keuzes, een open gesprek met inwoners en oog voor de lange termijn.

We zien de reactie van het college met belangstelling tegemoet.

Dank u wel.